

VIII.

PROGRAMA

scoalei civile de fete, cu internat și drept de publicitate,
a „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și
cultura poporului român“ din Sibiu,

pe anul școlar 1893/4

publicată de

Dr. VASILE BOLOGA,
director provisor.

Cuprinsul: 1. Însămănătatea economii de casă de Eugenia Trif.
2. Sciri școlare, de directorul.

SIBIU,

Tipariul tipografiei archidieceșane.

1894.

Însămănătatea economii de casă.

Cunoscințele necesare pentru conducerea bună a unei case, le cuprinde în sine *economia de casă*. Aceasta ne dă deslușire cu privire la importanța ocupațiilor economice din punct de vedere igienic și economic și ne învață încât este spre folosul familii și al națiunii munca, ce desvoltăm în conducerea bună a unei case. Economia de casă păstrează mai mult decât produce. Un bărbat cât de harnic nu poate câștiga atâta, cât să nu se risipească prin negrija femeii. Bărbatul are să câștige, femeia să păstreze.

Risipitor se numește acela, care dă bani și lucruri prețioase, pe lucruri de nimica. Mai mare risipitor este care nu grijesce de starea bună a lucrurilor de valoare și mai periculos, pentru-că „negrijitorul“ nu se recunoaște în veci de risipitor. A economisa în-samnă deci mai întâiu și mai ales a *păstra* și numai după-acea a *câștiga*. Curățenia, ordinea și grija sunt mijloacele păstrării. Simțul estetic precum sănătatea pretind ca locuința, mobilele și în generă toate lucrurile folosite de noi, să fie curate și în ordine ținute. Curățenia și ordinea sunt podoabele cele mai frumoase ale unei locuințe și lăcomia aceasta și'l pot permite și familiile cele mai serace. Prin curățenie ne putem feri de multe boale, ba putem dice și de epidemii, prin ținerea în ordine a lucrurilor ne cruțăm

de a pierde de timp și de multe alte certe. Însă nu e de ajuns ordinea și curățenia spre a ține lucrurile în stare bună, ci trebuie să le îngrijim. Iar' îngrijirea este ținerea lucrurilor de valoare în stare bună, adică de a se pute folosi cât de mult; animalele în stare bună, obiectele din casă, servitorimea, aceasta în stare bună sufletească: în moralitate, în frica lui Dumnezeu, prin tractare umană și alipire către casă și stăpânii casei, precum și în zel, de a servi casei cu bucurie.

O femeie nu poate aduce atâta zestre, câtă se nu se risipească, dacă dânsa nu este grijitoare. Dincontra femeia harnică în economia casei, aduce o zestre sigură, neperitoare, care și după a pierde întâmplătoare se tot renoește de sine în casă. Dela economia casei depinde însă nu numai bunăstarea cea materială ci și cea morală, fericirea familiilor. Cel-ce nu iubește curățenia esternă, acela nu pune pond nici pe cea internă; cel-ce nu și ține obiectele și trebile materiale în ordine, acela nu ține în ordine nici pe cele morale; cel-ce e negrijitor în cele materiale, este asemenea și în cele morale, căci omul estern și intern sunt în strinsă legătură și nu se pot despărți unul de altul. Lipsa economiei casei risipește și averea cea mai frumoasă, iar serăcia apoi este izvorul celor mai multe rele.

Fiind economia casei baza bunăstării materiale imediat și a fericirii familiilor, este de lipsă, ca la creșterea fetițelor, a fiitoarelor econoame, să se pună deosebit pond pe aceasta. Durere, că în faptă nu e așa. Deoarece țăranul nostru, care trăește după câștigul pământurilor sale, e fericit, dacă poate câștiga o bucată de pâine pentru copilul său. E cu mult mai preocupat de gânu-

durile traiului și cu mult mai mărginit, decât să-și frământe capul cu planuri de creștere. Face mult, dacă se roagă la Dumnezeu înaintea copiilor și îi pune și pe aceștia se dăcă rugăciunile, sau îi învață chiar el a se ruga lui Dumnezeu. Iar' țăranul cu stare bună, crede a'și face datorința, crescându-și fetița de preoteasă, doamnă. În planul acestei creșteri, economia casei ocupă foarte puțin loc, ori nu figurează de loc, căci: economia casei o va învăța dela maică-sa, dacă va veni dela învățătură din oraș, sau dacă va fi doamnă 'și va ține servitoare ca se facă lucrurile „cele proaste“. Așa banale espresii se aud de comun. Casa părintească nu face dară nici pe departe în aceasta privință atâta, cât este de dorit și ce puțin face, face mai mult din instinct natural, decât precugetat, după plan satorit și principii dătătoare de direcțiune. Și ar fi mare lipsă să facă, căci: *dedarea* este cel dintâi și mai puternic mijloc de creștere. La ce e dat omul de mic, nu lasă când e mare. Acest adevăr arată, cât de nepriceput vorbesc aceia, cari dăc, că copiii fiind în etate fragedă nu se pot „pune“ la lucru. La curățenie însă, ordine și a'și griji uneltele sale, trebuie dat copilul cu consecvență de mic, alt-cum aceste calități alese nu prind rēdăcini mai adēnci la dēnsul nici-când. De-ascemenea să fie deprins a'și face lui însuși și altora folos prin activitate, căci aplicarea spre activitate, precum scim, la copii este mare. Și de nu o ocupăm în direcțiune sănătoasă, ea isbucneșce în direcțiuni stricăcioase. Basa creșterii econoamei bune este deci casa părintească și timpul de mănecare, etatea cea mai fragedă.

Puțin face în aceasta privință și scoala poporală la noi. Mult, unde se învață ceva de cusut, împleți-

turi și grădinărit pentru bucătărie; în cele mai multe locuri nici urmă nici de aceste. În scoalele mai înalte de fete, puține câte avem, se pune pond mai mult pe broderii și lucruri de lucs. Mai mare pe acestea decât pe cusut.

Cum-că nu e bine, ba foarte rău, că la creșterea fetelor noastre, un obiect de prima ponderositate, cum e economia casei, se tractează atât de rău, atât din partea casei părintesci, cât și din partea scoalei și că în aceste din urmă ași, când toată lumea pretinde rezultate practice, ce puțin se face, se face mai mult *teoretice* decât, cum ar trebui practice — va afla chiar și laicul, dacă va cugeta asupra lucrului.

Ce e dar' de făcut? Inteligența, dacă nu alții, preotul și învățătorul, se lumineze și îndrepte poporul a'și deda copiii de mici la curățenie, ordine, punctualitate și activitate folositoare amăsurat puterii lor, premergând cu exemplul bun. Școala poporală să pună în toți anii cursului de învățământ pond pe grădinărit-practic, cusut amăsurat puterii și preceperii fetițelor, cărpituri, bucătărie simplă și gustoasă, spălat și călcat de rufe și eroitul simplu. Aceste din urmă în clasele mai înalte și școala de repetițiune. Sfaturi bune pentru părinți și copii, ba pentru acești din urmă și îndrumări, se nu lipsescă nici odată. Doamna preoteasă, învățătoare și alte dame din comună, ar face mare bine singuraticilor și cauzei bune, dacă ar arăta unor fete mai mărișoare, cari umblă d. e. la școala de repetițiune, cum să pregătesc unele bucate simple, dar gustoase; cum să eroiesc unele vestminte țărănesci, cum se aranjază o grădină etc. Cu aceasta nu numai ar face mare bine respectivelor fete și națiunii, dar și-ar crește și ajutor

pentru casuri de lipsă. În scoalele civile și superioare de fete și în institute de creștere ar trebui să se dea timp îndestulitor și acesta să se ficseze în planul de oare, pentru *practica economii de casă*, altcum toată teoria economii de casă este aruncată în vânt și fără valoare. Firesce, că practica economii de casă, trebuie să se facă după plan bine desbătut și satorit.

Însă lucruri, cari se învață la școală, dar nu se continuă afară de școală, au de regulă o durată, adecă viață foarte scurtă. Așa s'ar întâmpla și cu economia de casă învățată în școală, dacă nu ne-am îngriji, ca aceea să se continue și afară de școală. Aceasta am pute-o face prin înființarea de *reuniuni de ale econoamelor*, în fruntea cărora ar trebui se stea în fie-care comună econoamele cele mai inteligente și mai harnice. Nu trebuiesc aici multe formalități, organizări, statute etc., ci rezoluțiuni de a face binele și fapte în loc de multe vorbe și întinsă organizare. Cu conveniri și convorbiri simple din când în când încă s'ar pute ajunge scopul. Vorbind despre aceea, cum a vădut ori cum face cineva unul sau alt lucru, aceea ce scie, ce a descoperit sau a aflat unul, devine știința și dexteritatea tuturorora. Apoi cât de bine s'ar pute îngriji aceste reuniuni ale econoamelor de seraci, de vestminte și cărți pentru copiii seraci dela școală, să îndemne părinții a-și deda copiii mai ales fetele de mici la cele ce se țin de economia de casă, să aibă școala învățătoare anume, care să se ocupe mult cu studiul acesta în teoriă ca în practică și fetele cele mai mărișoare și cele ieșite din școală să aibă îndreptare și unde se practiceze din când în când cele ale economii de casă. O reuniune compusă din cele

mai simple femei în cel mai mic sat, ar pute se reverse mult bine în jurul seu cu cele mai simple mijloace, numai inimă caldă și voie bună să aibă. D'apoi profitul lor propriu! În loc de elevetiri netrebnice, ba de multeori stricăcioase sie-și și altora, schimbare de idei și păreri, asupra lucrurilor de folos și prin aceasta incurajare de a înainta pe calea apucată și îndreptare în cas de lipsă. Durere că la noi rîd și batjocoresc unele mișcări ca și acestea, cari tind a forma reuniuni femeiesci sau de econoame. Și cu aceasta sugrumă multe porniri sănătoase ale unor oameni buni, dar nu destul de rezoluți, uitând că poarele culte au de acestea de mult și au și roadele lor binecuvântate.

Eugenia Trif.

Sciri scolare.

1. Personalul scoalei și al internatului.

A. Personalul scoalei.

1. Directorul:

Vasile Bologa, doctor în filosofie dela universitatea din Budapesta, cu examen de cualificațiune pentru scoalele civile, învățător ordinar definitiv și director provisor, a propus limba română în clasa I.—IV., limba maghiară în clasa III. și IV.; în cursul complementar: limba și literatura română și maghiară și pedagogia de casă.

2. Învățătorii:

Eugenia Trif, absolventă a preparandii superioare din Budapesta, cu examen de cualificațiune pentru scoalele civile, învățătoare ordinară definitivă, a propus aritmetica în clasa I.—IV., chimia și economia de casă în clasa III., higiena în clasa IV., istoria naturală în clasa I. și II., fizica în clasa IV.; în cursul complementar: chimia, economia și comptabilitatea.

Ioan Popovici, absolvent de gimnasiu și de teologie, cu examen de cualificațiune pentru scoalele populare și pentru cele civile, învățător ordinar definitiv, a propus limba maghiară în clasa I. și II., geografia în clasa I.—IV., istoria universală în clasa II. și III., și istoria Ungariei în clasa IV., în cursul complementar: istoria universală cu geografia.

Elisa Nasta, absolventă a scoalei de industrie din Cluș, cu examenul de cualificațiune respectiv, învățătoare suplentă, a propus lucrul de mână în cl. I.—IV., desenul în cl. I.—IV. și caligrafia în cl. I.—IV.

Vasilie Saftu, doctor în filosofie dela universitatea din Lipsca, profesor la seminariul „Andreian“, a propus limba germană în clasa I.—IV., și în cursul complementar: limba germană, fizica și matematica.

3. Catecheții:

Prea Onor. Domn asesor consistorial *Zacharie Boin* a propus religiunea elevelor gr. or. din toate clasele.

On. Părinte *Nicolae Togan*, preot și cooperador la parochia gr. cat. din Sibiu, a propus religiunea elevelor gr. cat. din toate clasele.

4. Instructorii:

George Dima, profesor seminarial, a propus musica vocală în toate clasele.

Julius Schaeffer, absolvent al conservatoriului din Lipsca și compositor, a instruat în musica instrumentală 16 eleve.

Elena Petrașcu, directoara internatului, a propus limba francesă ca studiu neobligat elevelor în toate clasele.

Sabina Brote, a instruat în musica instrumentală 11 eleve.

Victoria de Heldenberg, a instruat în musica instrumentală 11 eleve.

Maria Roman, a propus lucrul de mână în cursul complementar.

Matilda Mangesiuss, învățătoare la scoala evanghelică luth. de fete, a instruat în gimnastică elevele din cl. I. II. III. și IV.

Personalul internatului:

- a) Directorul scoalei este totodată și al internatului.
- b) Directoara internatului *Elena Petrașcu*.
- c) Medic de casă *Dr. H. Süßman*, fisicul comitatului Sibiiului.
- d) Ajutoare: o guvernantă și o bonă.

2. Materialul din obiectele de învățământ pertractat în anul scolar 1893/94.

a) În cursurile ordinare.

Clasa I.

1. *Religiunea și morala*, conform dispozițiilor făcute de autoritățile confesionale.

2. *Limba română*, 4 oare pe săptămână: cetirea logică și estetică. Reproducerea materialului citit cu cuvântul și în scris și apoi contragerea lui. Memorisarea de fabule și legende. Din etimologie cuvintele variabile cu deosebită privire la ortografie; din sintaxă părțile principale și secundare ale propoziției. Pe fie-care lună două teme în clasă.

3. *Limba magiară*, 4 oare pe săptămână: Cetirea logică cu considerare la pronunțarea și accentuarea cuvintelor. Eserciii gramaticale la tablă, pe basa propozițiilor feliurite. Numele posesive și verbul „a a vé”. Conjugarea verbelor predicative în indicativul present. Memorisarea de poesii mai mici. Pe fie-care lună o temă în clasă.

4. *Aritmetica*, 3 oare pe săptămână: Cele patru operațiuni fundamentale cu numeri întregi de o numire și de mai multe numiri. Proporțiunea și regula de trei simplă. Cunoscințe din măsurile metrice; banii.

5. *Istoria naturală*, 2 oare pe săptămână: Zoologia: vertebratele, mai ales cele domestice, cari represintă singuratece clase. Botanica: tractarea unor plante din punct de vedere economic și cu privire la acele părți, cari ocură în viața de toate zilele.

6. *Geografia*, 2 oare pe săptămână: Noțiunile geografice fundamentale, ca pregătire. Geografia Ungariei și a Europei cu deosebită considerare a raporturilor fizice.

7. *Lucrul de mână*, 3 oare pe săptămână: Împletirea de ciorapi, modele împletite și croșetate, chindisiri simple.

8. *Desemn*, 2 oare pe săptămână: Linii oable și curbe, figuri cu linii oable și curbe, după natură și după modele grafice.

9. *Caligrafia*, 2 oare pe săptămână: Scriere cu litere latine și germane.

10. *Musica vocală*, 1 oară pe săptămână : Notele din cheia violinei, pauzele, exerciții unisono. Cântece.

11. *Gimnastica*, 2 oare : Exerciții libere, cu altere și la aparate. Jocuri gimnastice.

Clasa II.

1. *Religiunea și morala*, conform dispozițiilor făcute de autoritățile confesionale.

2. *Limba română*, 3 oare : Pe baza lecturii din etimologie cuvintele neflexibile și din sintaxă propoziția simplă pură și augmentată, propoziția compusă, contrasă, eliptică și periodul. Formarea cuvintelor, ortografia. Cetire logică și estetică, exerciții de stil, recitări de poezii. Pe fie-care lună 2 teme în clasă sau acasă.

3. *Limba maghiară*, 3 oare : Cetire cu pronunțare curată și accentuare corectă. Traduceri și exerciții la tablă pentru deprinderea în ortografie. Conjugarea verbelor regulate în modul indicativ. Piese de cetire în prosă și versuri cu memorizare și recitare. O temă în școală pe fie-care lună.

4. *Aritmetica*, 3 oare : Repetirea celor propuse în clasa I. Divisibilitatea numerilor, măsură comună mai mare, pluralitatea comună mai mică. Frațiunile. Cele patru operațiuni cu fracțiuni vulgare și decimale. Regula de trei compusă. Computarea timpului.

5. *Istoria naturală*, 2 oare : Zoologia : descrierea unor animale cu note mai caracteristice din tipul moluscelor, artropodelor, vermilor, echinodermelor, celenteratelor, potrozoelor și gruparea lor. Caracterizarea în trăsuri generale a tipului vertebratelor. Botanica : tractată din punct de vedere economic și cu referință la acele părți, cari ocur în viața de toate zilele. Gruparea plantelor învățate în clasa aceasta și în cea preamergătoare.

6. *Istoria universală*, 2 oare : Istoria popoarelor antice, îndeosebi istoria Grecilor și a Romanilor.

7. *Geografia*, 2 oare : Geografia fizică și politică a Europei, a Asiei și a Africei.

8. *Lucrul de mână*, 3 oare : Împletire și croșetare după modele mai complicate, chindisire și filatură.

9. *Desemn*, 2 oare: Figuri cu linii oabile și curbe. Ornamente simple și plante fără umbră.
10. *Caligrafie*, 2 oare: Seriere cu litere latine și germane.
11. *Musica vocală*, 1 oară: Scale majore (dure) exerciții mai complicate unisono și în 2 voci, cântece în 1 și 2 voci.
12. *Gimnastica*, 1 oară: Exerciții libere, cu altere și la aparate. Jocuri gimnastice.

Clasa III.

1. *Religiunea și morala*, conform dispozițiilor făcute de autoritățile confesionale.

2. *Limba română*, 3 oare: Analisări sintactice. Noțiuni despre stil. Proză și poezia. Descrierea și narațiunea cu felurile lor. Actele oficiale mai obicinuite în viața practică. Recitări din materialul tractat. Câte două teme în clasă pe fie-care lună.

3. *Limba maghiară*, 3 oare: Cetire logică și estetică. Repetirea verbelor. Conjugarea verbelor neregulate. Verbe factitive și potențiale. Exerciții la tablă. Din sintaxă felurile dicterilor. Piese în proză și versuri din cartea de cetire cu traducere și reproducerea lor cu graiul și în scris. O temă în clasă pe toată luna.

4. *Aritmetica*, 3 oare: Repetirea celor percurse în clasa II. Regula de trei simplă și compusă pe baza proporțiilor și a concluziunilor. Aplicarea fracțiilor la rezolvirea temelor ce cad în resortul acestor reguli. Geometria: elementele geometriei pe baza celor învățate în desen.

5. *Geografia*, 1 oară: Completarea cunoștințelor din geografia fizică. Geografia Europei ca repetiție, apoi geografia celorlalte continente.

6. *Istoria universală*, 2 oare: Caracterizarea, dividarea și căderea imperiului roman. Migrațiunea popoarelor și formarea statelor nouă. Caracteristica instituțiilor medievale. Invențiunile, descoperirile, reformațiunea și revoluția franceză.

7. *Chemia, mineralogia și geologia*, 2 oare: Noțiunile fundamentale din chimia anorganică și organică. Din chimia anorganică: aerul, apa, elementele și compozițiunile chimice, cristalisarea metaloidelor și unele combinațiuni a acestora pe cum e clor, brom, iod, fluor, sulfurul, fosforul, cuarțul, acid

carbonic și carbon oxid. Accidele. Metalele. Apoi din chemia organică: hidratele de carbon, fermentațiunea, accidele organice, grăsimile, oleiurile volatile și rășinile, bazele organice, materiile colorante și materiile de proteină. Repetirea celor învățate din mineralogiă și în legătură o scurtă schițare a dezvoltării pământului.

8. *Economia de casă*, 2 oare: Rolul și chemarea femeii în conducerea economii de casă. Valoarea averilor în economia de casă. Venitele, speșele necesare și de prisos. Procurarea și conservarea lucrurilor necesare în familie. Despre locuință, îmbrăcăminte, nutremânt și administrarea speșelor. Piața. Teoria preparării bucatelor. Ținerea animalelor de casă folosite. Grădinăritul. Datorințele morale ale stăpânei de casă.

9. *Lucrul de mână*, 2 oare: Brodărie albă și colorată și cusutul de-albituri.

10. *Desemn*, 2 oare: Ornamente mai complicate și plante fără și cu umbră.

11. *Caligrafie*, 2 oare: Scrierea cu litere latine și germane.

12. *Musica vocală*, 2 oare: Eșerciții și cântece în 2 și 3 voci.

Clasa IV.

1. *Religiunea și morala*, conform dispozițiunilor făcute de autoritățile confesionale.

2. *Limba română*, 3 oare: Genurile poetice pe baza pieselor alese din autori români. Date despre viața și activitatea scriitorilor mai însemnați din literatura română, cu deosebită atențiune la literatura populară. Câte două teme pe fiecare lună, una lucrată în clasă, alta acasă.

3. *Limba maghiară*, 3 oare: Din cartea de cetire piese alese, reproducere liberă a cuprinsului. Repetirea celor tratate în gramatică în clasele precedente. Din istoria literaturii: poeții mai însemnați pe baza poeziilor cetite, mai ales din Toldi de Arany János. Recitări din materialul tractat. Două teme pe lună, acasă și în școală.

4. *Aritmetica*, 2 oare: Repetirea celor învățate în clasele premergătoare. Procentul. Calcularea interesului, capitalului și timpului. Rabatul, agiul, calcularea în procente a câștigului

și a perderilor. Calcularea cu monete. Divisiunea proporțională și regula asocierii. Regula catenară și regula amestecării.

5. *Geometria*, 1 oară: Elementele geometriei. Aflarea suprafeței pătratului, triunghiului, paralelogramului, trapezului, multunghiului regulat și neregulat și a cercului. Măsura volumelor corpurilor geometrice mai simple.

6. *Fisica*, 2 oare: Elementele fizicii. Căldura, noțiuni din mecanică, din magnetism, electricitate, acustică și optică.

7. *Igiena*, 2 oare: Noțiuni de anatomie și fiziologie. Alimentele. Mișcarea. Simțirile și igiena lor. Locuința, hainele, aerul, clima. Otrăvirea, asfixia, leșinarea, epilepsia, arșii, înghețaii, răniții.

8. *Geografia*, 1 oară: Geografia matematică și fizică. Repetirea pe scurt a geografiei celor 5 continente din punct de vedere fizic.

9. *Istoria patrii*, 3 oare: Epocile principale din dezvoltarea istoriei regatului ungar. În liniamente generale și pe basă istorică cunoștințe din constituția patrii.

10. *Lucrul de mână*, 2 oare: Brodăria albă și colorată. Cusutul de albituri, suplică și înodatul.

11. *Descemn*, 2 oare: Peisage, figuri de om, de animale, cu umbră.

12. *Musica vocală*, 2 oare: Exerciții în 2 și 3 voci. Cântece.

b) În cursul complementar:

1. *Limba și literatura română*, 3 oare pe săptămână.

2. *Limba și literatura maghiară și franceză*, câte 1 oară pe săptămână, iar cea germană, în 2 oare.

3. *Istoria universală*, cu deosebită privire la momentele și epocile, ce aparțin istoriei culturai popoarelor în general și a femeii în special, în legătură cu geografia, 3 oare pe săptămână.

4. *Pedagogia de casă*, 1 oară pe săptămână.

5. *Economia și comptabilitatea*, 1 oară pe săptămână, cu deosebire: ținerea în curățenie a odăilor din internat; procurarea materialului și pregătirea bucatelor, aplicându-se pe rînd elevule spre acest scop sub conducere corespunzătoare.

6. *Fisica și chemia*, 2 oare pe săptămână.

7. *Lucrul de mână*, 6 oare pe săptămână.

Limba germană a fost propusă tuturor elevelor în câte 2 oare pe săptămână în toate clasele.

La limba franceză, fiind obiect facultativ, au participat 35 eleve, cari despărțite în 3 cursuri au luat câte 2 lecții pe săptămână, făcând exerciții în cetire, gramatică, ortografie, în traducere și în stil.

La instrucția în pianoforte au participat 38 eleve.

Din limba maghiară, germană și franceză au avut elevele interne și câte două oare de conversație sub conducerea directoarei, a învățătoarelor și a guvernantei.

Ordinarul clasei	I.	a fost	Dr. V. Bologa.
"	"	II.	" " Eugenia Trif.
"	"	III.	" " Ioan Popovici.
"	"	IV.	" " Elisa Nasta.

3. Conspectul elevelor înmatriculate în anul scol. 1893/4.

Clasa I.

1. *Elena Achim*, Bucium-Muntari.
2. *Irma Boer*, Abrud.
3. *Ana Clăje*, Boița.
4. *Ana Jantea*, Boița.
5. *Carolina Lazar*, Sanislo.
6. *Letitia Muciu*, Sibiiu.
7. *Cornelia Neamțu*, Dobra.
8. *Silvia Nicula*, Slimnic.
9. *Victoria Oros*, Sibiiu.
10. *Ana Pop*, Surduc-Copalnic.
11. *Valeria Reou*, Sibiiu.
12. *Maria Tatu*, Sadu. *)
13. *Florica Stevin*, Chinez.
14. *Ioana Străulea*, Sibiiu.
15. *Mărioara Tilca*, Sibiiu.

*) Repășit.

Clasa II.

1. *Angelina Baboian*, Satul nou.
2. *Emilia Caba*, Chişineu.
3. *Maria Comşa*, Arpaşul de jos.
4. *Elisaveta Chitu*, Bucuresci (România).
5. *Lucreţia David*, Bucium-Isbita.
6. *Veturia Dărăban*, Feketetó.
7. *Eugenia Dobrean*, Tulgheş.
8. *Cornelia Erdeli*, Oradea mare.
9. *Maria Hulpuş*, Alămor.
10. *Emilia Iacobescu*, Vereşmort.
11. *Aurelia Indrieş*, Boiţa.
12. *Stana Lungu*, Reşinar.
13. *Sabina Morărescu*, Tinod.
14. *Veturia Murăşian*, Braşov.
15. *Cleopatra Nicolau*, Sinaia (România).
16. *Eugenia Păculă*, Şulumberg.
17. *Aristeu Petrescu*, |
18. *Maria Petrescu*, | Budeniţi (Bucovina).
19. *Elena Pop*, Cluş.
20. *Ecaterina Roman*, Beiuş. *)
21. *Leontina Roşculeţ*, Satul nou.
22. *Ana Stănilă*, Galeş.
23. *Ana Troncă*, Ludoşul mare.
24. *Dora Vuia*, Arad.

Clasa III.

1. *Elena Callini*, Gudea.
2. *Silvia Ccnariu*, Sibiiu.
3. *Maria Cheresteş*, Deeş.
4. *Maria Clôje*, Boiţa.
5. *Dora Colbasi*, Sibiiu.
6. *Roma Costin*, Brad.
7. *Otilia Filipan*, Năsăud.
8. *Valeria Greavu*, Sibiiu.
9. *Livia Nilvan*, Şomcuta mare.

*) Repăşit.

10. *Delia Olariu*, Sibiiu.
11. *Sabina Pașca*, Sălciua de jos, *).
12. *Emilia Pătruț*, Șepreuş.
13. *Silvia Piso*, Coveș.
14. *Alexandra Popescu*, Toplița.
15. *Aurelia Reou*, Sibiiu.
16. *Silvia Secoșan*, Toracul mare.
17. *Octavia Stănescu*, Brașov.

Clasa IV.

1. *Octavia Barițiu*, Năsăud.
2. *Elisaveta Bohățel*, Gălpuia.
3. *Ana Brătilescu*, Boița.
4. *Lucreția Bunea*, Sibiiu.
5. *Lucreția Calefariu*, Seliște.
6. *Hortensia Cosma*, Sibiiu.
7. *Maria Kopatz*, G.-St.-Miclăuș.
8. *Cornelia Man*, Sibiiu.
9. *Lucreția Moisiu*, Năsăud.
10. *Silvia Opreș*, Armeni.
11. *Iovanca Pavlovici*, Pancota.
12. *Roma Pop*, Orăștie.
13. *Maria Popescu*, Sibiiu.
14. *Elena Reou*, Sibiiu.
15. *Letiția Rîmbaș*, Brad.
16. *Maria Spătariu*, Verșeț.
17. *Maria Seleschi*, Barinesci (Bucovina).
18. *Constanța Serb*, Kétegyháza.
19. *Sofia Vasilic* } Sibiiu.
20. *Victoria Vasilic* }

Cursul complementar:

1. *Florica Abrudan*, Kétegyháza.
2. *Ecaterina Antonescu*, Rîmnicu-Sărat (România)
3. *Maria Lepădătescu*, Turnu-Măgurele (România)
4. *Clotilda Oltean*, Budapesta.

*) Repăsit.

5. *Veturia Papp*, Beiuș.
6. *Profira Protopopescu*, Rîmnicu-Sărat (România). *)
7. *Elisaveta Secoșan*, Toracul mare. *)
8. *Valeria Sporea*, Oravița montană.
9. *Rosa Varga*, Sohodor.

4. **Conspectul elevelor din internat.**

1. Florica Abrudan, Kétegyháza.
2. Elena Achim, Bucium-Muntari.
3. Ecaterina Antonescu, {
4. *Maria Antonescu*, { Rîmnicu-Sărat
5. *Eugenia Antonescu* { (România)
6. Angelina Balnojan, Satul nou.
7. Octavia Barițiu, Năsăud.
8. Elisaveta Bohățel, Gălpuia.
9. Ana Brătilescu, Boița.
10. Emilia Caba, Chișineu.
11. Lucreția Calefariu, Seliște.
12. Elena Callini, Gudea.
13. Maria Cheresteș, Deeș.
14. Elisaveta Chitu, București (România).
15. Maria Comșa, Arpașul de jos.
16. Roma Costin, Brad.
17. *Domnica Cordescu*, București (România).
18. Lucreția David, Bucium-Isbita.
19. *Veturia Dărăban*, Feketető.
20. Eugenia Dobrean, Tulgheș.
21. Cornelia Erdeli, Oradea mare.
22. Otilia Filipan, Năsăud.
23. Maria Hulpuș, Alămor.
24. Emilia Iacobescu, Vereșmort.
25. Maria Kopatz, G.-St.-Miclăuș.
26. Carolina Lazar, Sanislo.
27. Maria Lepădătescu, Turnu-Măgurelo (România).
28. Stana Lungu, Reșinari.
29. Sabina Morărescu, Tinod.

*) Repășit.

30. Lucreția Moisil, Năsăud.
31. Veturia Murășianu, Brașov.
32. Cornelia Neamț, Dobra.
33. Cleopatra Nicolau, Sinaia (România).
34. Livia Nilvan, Șomcuta mare.
35. Clotilda Oltean, Budapesta.
36. Veturia Papp, Beiș.
37. Iovanca Pavlovici, Pancota.
38. Sabina Pașca, Sălciua de jos. *)
39. Aristeia Petrescu, {
40. Maria Petrescu } Budeniți (Bucovina).
41. Emilia Petruț, Șepreș.
42. Silvia Piso, Coveș.
43. Roma Pop, Orăștie.
44. Elena Pop, Cluș.
45. Ana Pop, Surduc-Copalnic.
46. Alexandrina Popescu, Toplița.
47. *Valeria Popovici*, Sadu.
48. *Elvira Prelipcean*, Poiana Stampii (Bucovina).
49. Profira Protăpopescu, Rîmnicu-Sărat (România).*)
50. Letiția Rimbaș, Brad.
51. Leontina Roșculeț, Satul nou.
52. Silvia Secoșan, Toracul mare.
53. Elisaveta Secoșan, Toracul mare. *)
54. Maria Seleschi, Barinesci (Bucovina).
55. Constanța Serb, Kétegyháza.
56. Maria Spătariu, Verșeț.
57. Valeria Sporea, Oravița-montană.
58. Octavia Stănescu, Brașov.
59. Florica Stevin, Chinez.
60. Maria Tatu, Sadu. *)
61. *Sidonia Todescu*, Bucium-Cerb.
62. Rosa Varga, Sohodor.
63. Dora Vuia, Arad.

Nota. Elevele, al căror nume s'a tipărit cu litere cursive, au frecventat scoala elementară a „Reuniunii femeilor române din Sibiu.”

*) Repășit.

5. Mijloace de învățământ.

A. Biblioteca colegiului învățătoresc.

Biblioteca corpului didactic s'a înmulțit în decursul acestui an școlar cu 25 opuri și anume :

a) cumpărate :

1. G. Coșbuc, Balade și idile. București 1893.
2. A. D. Xenopol, Istoria Românilor, vol. VI. Iași 1893.
3. Archiva societății științifice și literare din Iași, vol. I. și III.
4. Dr. Szabó M., Tanítók jogai és kötelességei. Kolozsvár 1894.
5. Lévay-Morlin-Suppan. A magyarországi népoktatásügy szervezete I. Budapest 1893.
6. St. C. Mihailescu, Încercări critice asupra învățământului nostru primar. București 1894.
7. I. Slavici, Ardealul.
8. Felmery L., Neveléstudomány.
9. Széll L., Egészségtan és Vezérkönyv hozzá. 2 vol.
10. I. L. Caragiale, Teatru.
11. I. Manliu, Gramatica istorică și comparativă a limbii române.
12. I. Manliu, Manual pentru poetica română, întocmit de A. Viciu pentru scoalele secundare.

b) dăruite :

a) de Academia română :

- 13, 14, 15. Hurmuzachi, Documente privitoare la istoria Românilor, 4 vol. București 1893, 1894.
- 16—19. Analele Academiei române tom. XIV. și XV. 4 vol. București 1893.
20. B. P. Hașdeu, Dicționarul limbii istorice și poporane a Românilor. Tom. III. fasc. II. București 1894.

β) de dd. autori :

21. V. A. Urechia, Istoria Românilor, Seria 1774—1800. București 1893.

22. I. Brezoianu, Vechile instituțiuni ale României. București 1882.

23. Fl. Porcius, Diagnosele plantelor fanerogame. București 1893.

*

24. Legea asupra învățământului primar în România, cuvântările ținute în senat de D. Sturdza și P. Poni. București 1893, donată de Dr. D. P. Barcianu.

25. Ribáry, Világtörténelem, polg. leányiskolák számára, B.-Pest 1894 donată de Franklin társulat.

Foi periodice a primit colegiul învățătoresc:

„Transilvania“, foaia Asociațiunii, gratuit.

„Paedagogische Studien“, „Magyar Paedagogia“ și „Archiva Societății științifice și literare“ din Iași, abonate.

B. Biblioteca elevilor.

Biblioteca elevilor s'a înmulțit în acest an școlar cu următoarele cărți:

1. „Povești ardelenesti“ p. I—V și
 2. „Trandafir și Viorele“ poezii populare (2 esempl.) culese de I. Pop-Reteganul, dăruite de autor.
 3. „Coriolanus“ Shakespeare, trad. mag.
 4. „Julius Cesar“ Shakespeare, trad. mag.
 5. „Magyar olvasókönyv“. (I. și II.) de Dr. Szántó Kálmán.
 6. „Írály és költészettan“, de Dr. Szántó Kálmán.
 7. „Olvasókönyv az irály és költészettanhoz“ de Dr. Szántó Kálmán.
 8. „Magyar irodalom történet olvasókönyvvel“ de Dr. Szántó Kálmán.
 9. „Irodalomismertető“ de Dr. Gyulai Béla.
 10. „Ásvány-közet- és földtan“ de Dr. Roth Samu.
 11. „Állat- és Növénytan“ de Dr. Roth Samu.
- Dela Nr. 3—11 dăruite, ca esemplare de probă, de librăria Franklin din Budapesta.
12. „Almanachul“ Societății „Andrieu Șaguna“ din Sibiu, dăruit de societate.

Direcțiunea își împlinesce o plăcută datorie, aducând cele mai vii mulțămiri tuturor p. t. binefăcători și onorabilelor societăți, cari au binevoit a contribui la înmulțirea bibliotecilor.

6. Din cronica scoalei și a internatului.

Anul școlastic s'a început la 1 Septembrie. Agendele curente școlare și ale internatului s'au pertractat în 10 conferențe.

În decursul anului, scoala a fost vizitată de d. inspector școl. reg. comitatens din loc, de asemenea a fost vizitată de v.-președintele Asociațiunii dl Dr. Ilarion Pușcariu, ca delegat al comitetului Asociațiunii.

La 12 Maiu au fost revaccinate 4 eleve din partea medicului orășenesc : Dr. Gundhart.

Starea sanitară a elevelor a fost în decursul anului deplin mulțămitoare. S'au și luat în privința aceasta, la propunerea medicului de casă, cele mai îngrijite măsuri; elevelor li s'a dat ocaziune să facă preumblări cât se poate de dese, să facă gimnastică, să patineze etc.

Semestrul I. s'a încheiat cu finea lunei Ianuarie, ear al II. s'a început cu prima lunei Februarie 1894.

În postul paștilor toate elevele s'au mărturisit și cuminecat prin catichotții și parochii respectivi ai ambelor confesiuni române.

În 23 Maiu s'a ținut Maiialul scoalei cu deosebită însuflețire.

Festivități, la cari au participat elevele institutului, au fost onomasticile Maiestăților Lor Regelui și a Reginei.

În decursul acestui an a îndurat institutul nostru o pierdere adânc simțită prin moartea vrednicului bărbat Dr. I. Crișan, profesor la seminariul „Andreian“, director la scoala civ. de fete a Asociațiunii etc. întâmplată la 22 Octobree, 1893.

7. Examenenele.

Examenenele de primire pentru elevele, cari nu au dovedit prin atestate formale cualificațiunea ceruta în § 13 din statutul de organisare al scoalei civile, s'au ținut în 4 Septemvre, iar examenenele dela sfârșitul semestrului II. vor avé loc din 25—28 Iunie st. n., sub președința d-lui delegat al Asociațiunii, asistând și din partea altor autorități scolare reprezentanți. Aceste examene se vor ținé după următorul program :

Luni în 25 Iunie n.

La oarele 10 a. m. esamenul *privat* cu elevele din cursul complementar.

Marți în 26 Iunie n.

a) înainte de ameași:

- dela 8—9 oare Religiunea cu toate elevele.
 „ 9—10 „ Limba română cu clasa IV.
 „ 10—11 „ Istoria universală și geografia cu cl. II.

b) după ameași:

- dela 3—4 oare Chemia cu clasa III.
 „ 4—5 „ Limba franceză cu despărț. II. și IV.

Mercuri în 27 Iunie n.

a) înainte de ameași:

- dela 8—9 oare Aritmetica cu clasa II.
 „ 9—10 „ Limba germană cu clasa IV.
 „ 10—11 „ Limba maghiară cu clasa III.

b) după ameași:

- dela 3—4 oare Istoria naturală cu clasa I.
 „ 4—5 „ Fisica cu clasa IV.

Joi în 28 Iunie n.

Dela 9—11 oare musica instrumentală și vocală; declamațiuni.

La 11 oare încheerea solemnă a anului scolar și distribuirea atestatelor.

Lucrurile de mână femeesci, sunt espuse în decursul esamenelor, într'una din salele institutului.

8. Condițiuni de primire în școală și internat.

Pentru primirea în școala civilă se cere atestat despre absolvirea claselor școlii elementare, sau atestat despre clasa corespunzătoare premergătoare dela o altă școală de categoria școlii civile. În lipsa unui astfel de atestat primirea se face pe baza unui examen de primire.

Didactrul e fixat cu 2 fl. v. a. pe lună, și pentru elevele, ce intră pentru prima dată în această școală, o tacsă de inmatriculare de 2 fl. v. a.

Pentru elevele cursului complementar, provăduț în § 6 din statut, didactrul este de 2 fl. pe lună, și la prima înscriere tacsă amintită de inmatriculare.

Elevele, cari voesc să fie primite în internat, fie eleve ale școlii civile, sau ale școlii elementare a reuniunii femeilor, au să se înștiințeze de timpuriu, în tot cazul înainte de începerea anului școlastic, prin părinți sau tutori la direcțiunea școlii, pentru a se puté face dispozițiunile necesare. Taxa internatului e de 200 fl. v. a. pe an, plătiți înainte în două sau cel mult 4 rate.*) Cărțile trebuincioase, materialul de scris, de desemn, de lucru de mână, se înțelege, nu sunt cuprinse în tacsă amintită, ci cheltuelile reclamate în această privință se poartă de părinți, întocmai precum tot de dênșii se poartă cheltuelile pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, pentru instrucțiune în muzica instrumentală și în limba franceză.

Taxele pentru instrucțiunea în piano sunt de 2 categorii:

a) dacă o elevă voesc să iee oarele singură, se compută la 2 oare pe săptămână taxa de 9 fl. pe lună; dacă 2 eleve împreună iau instrucțiune în aceeași oară, taxa se compută la 2 oare pe săptămână cu 6 fl. de elevă; sau

b) dacă o elevă voesc se iee oarele singură, se compută la 2 oare pe săptămână taxa de 6 fl. pe lună; dacă se întrunesc 2 eleve în aceeași oară, tacsă se compută la 2 oare pe săptămână cu 5 fl. pe lună de elevă.

*) Pentru ajutorarea părinților mai lipsiți de mijloace, cari sunt hotărâți să-și da fiicele în internat, institutul de credit și de economii „Albina“, a creat 10 stipendii de câte 50 fl. pentru cari comitetul Asociațiunii va publica concurs la timpul seu.

Pentru instrucțiunea în limba franceză, câte 2 oare pe săptămână, se compută pe lună câte 1 fl. de elevă.

Toate tacsele se plătesc direcțiunii școlare, care remunerează pe instructori.

Elevele din internat, afară de școală, au în fie-care și anumite oare de conversațiune în limba franceză, maghiară și germană. Pe lângă aceea ele se prepară și-și învață lecțiunile sub conducerea și cu ajutoriul directoarei și al guvernantelor.

Elevele cari voesc să fie primite în internat, mai au se aducă cu sine: o saltea, un covoraș la pat, 2 perini, 4 fețe de perini, o plapomă sau țol de coperit, 4 ciarșafuri, (lințoluri, lepedee), 6 ștergare, 6 servete, apoi: perie de dinți, săpun și 2 pepteni, care toate rămân proprietatea elevei. Afară de aceste schimburile de trup sau albiturile, câte $\frac{1}{2}$ duzină din fie-care, ciorapi și fuste de culoare închisă și batiste (marămi) câte 1 duzină, un parapleu și încălțăminte trebuincioasă. Cât pentru toalete noae, părinții și tutorii sunt consiliați a nu face de acestea pentru copilele lor, căci pentru a obține o uniformitate în îmbrăcăminte pentru toate internele, acele toalete cu prețuri moderate, se fac aici prin îngrijirea direcțiunii internatului. Strîns de uniformă se țin: o haină, două șurte în forma unei haine, o pălărie de iarnă și una de vară, cari neconșionat au să se facă aici și cari preste tot vor costa cam 16—22 fl. v. a.

Doritorii de a avea „Statutul de organizare“ precum și „Regulamentul intern“ al școlii și „Regulamentul pentru cursul complementar“ le pot primi dela direcțiune pentru câte 20 cr. unul. Tot dela direcțiune se poate primi pentru 1 fl. și „Monografia“ școlii, în care pe lângă istoricul institutului, se află descris edificiul școlii și al internatului în toate amănuntele lui.

Sibiiu, în Iunie 1894.

Direcțiunea
școlii civile de fete cu internat.

